

Spomin
na
dvestoletnico

Marijine Božje poti v Kropi.

Priobčil **Fr. Hönigman**
župnik v Kropi.

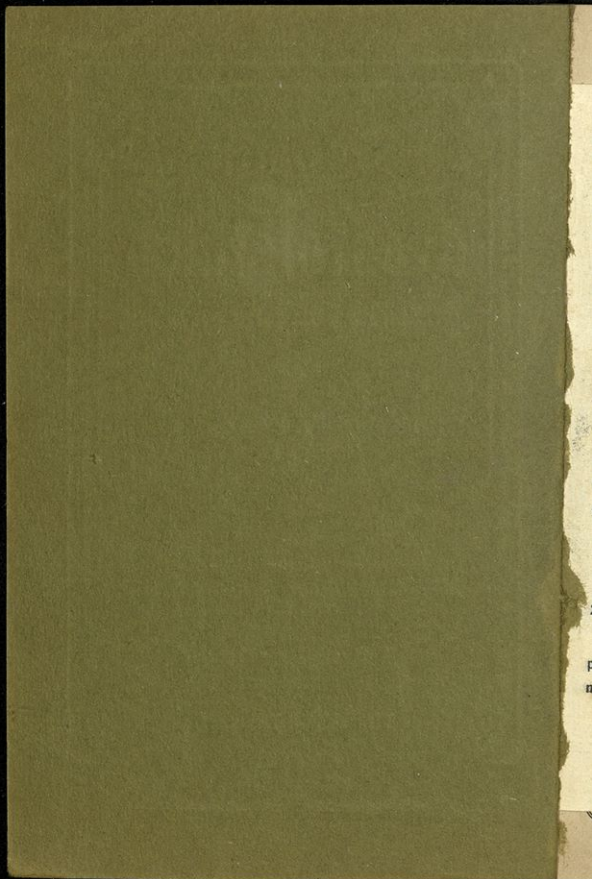

*Z dovoljenjem prečast. knezoškofijstva
ljublanskega z dne 15. aprila l. 1905
štev. 1535.*

Drugi natis.

Tisk „Katol. Tiskarne“.

28
Be/m

Molitev

svetega Bernarda k Mariji milostnega srea.

Spomni se, o preusmiljena Devica Marija, da še nikdar ni bilo slišati, da bi bila koga zapustila, ki je pod Tvojo brambo pribežal, Tvoje pomoči milo prosil in Tvoji priprošnji se izročil. Poln zaupanja k Tebi hitim, o devic Devica! k Tebi, o Mati, pribežim, pred Teboj zdihujoč grešnik klečim. O Mati večne Besede! ne zavrzi mojih prošenj, temveč milostljivo me poslušaj in usliši. Amen.

Češčena Marija . . .

O Marija, pribežališče grešnikov, prosi za nas!

(300 dni; odpustka vsakokrat; popolnoma odpustek enkrat v mesecu, ako se moli vsak dan, pod navadnimi pogoji. Pij IX., 11. decembra 1846.)

Skaži se nam mater!
Čudodelna podoba Marije milostljivega serca
v Kropi.

280 Be/13 1

Spomin
na
dvestoletnico

Marijine Božje poti v Kropi.

II. natis.

Priobčil **Fr. Hönigman**
župnik v Kropi

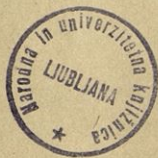

Z dovoljenjem prečastitega knezoškofijstva ljubljanskega z dne 15. aprila 1905.

Tisk „Katoliške Tiskarne“.

249879

N 1066/1976

S p o m i n

na dvestoletnico Marijine Božje poti v Kropi.

Ako potuješ iz Podnarta (postaja gorenjske železnice) v Kropo, zagledaš ob levi roki na prijaznem griču lepo cerkvico, imenovano *K a p e l i c o*, že četrť ure preden prideš v Kropo. Pod gričem je travnik, okolo katerega sta dve poti od ceste do cerkvice; ena vodi s ceste skozi gozdič prav do cerkvice. Po tej poti radi hodijo božjepotniki in domačini, ker izvira pod gričem studenček, iz katerega je napeljana voda po cevi v znamenju posvečenem „Materi usmiljenja“. Ljudje trdijo, da ima ta voda zdravilno moč, o čemer so se nekateri baje prepričali; vsi pa priznavajo, da je dobra, zdrava pijača. Gotovo je, da vsak potnik pri tem znamenju postoji, pomoli, ter si žejo ohladi. Nekateri se pa tudi vmivajo s to vodo. Druga pot h Kapelici vodi pa prav iz Kroepe. Nad cerkvico se mogočno širi lepo obrasel gozd. Vse kaže, da so morali ljudje prostor, kjer stoji ta cerkvica in hiša za du-

hovna in cerkvenika, nakopati in nasuti. Prostor je tu okolo precej omejen. Če imenujem našo cerkvico Kapelico, moram povedati, da ni tako majhna, ampak precej prostorna in zelo lepa podružnica. Lahko rečemo, da je ena izmed večjih podružnic. Kapelico jo sploh imenujemo od njenega začetka.

Začetek romarske cerkve je pa ta-le: Majhni fantiči so šli v gozd dne 22. rožnika 1705. leta nabirat jagod. Bili so ti le: dva sina g. Jakoba Mörtl, Andrej 11 let star in Lorenc 8 let star; dva sina Jerneja Popovec, Lenart 7 let star in Andrej 6 let star; sin Mihaela Klemenec, Jurij, 6 let star, ta je bil od rojstva nem ali mutast; Janez Krstnik Žigan, star 7 let in Jurij Pehemb, star 8 let. Ko pri-dejo v gozdu na kraj, kjer sedaj stoji kapelica, najdejo na tleh ležečo podobico „Marije milostljivega srca“ ali „Matere usmiljenja“. Ko so hoteli to podobico proč nesti, je mutasti deček Jurij Klemenec to branil ter z rokami kazal, naj ostane ta podobica tukaj. Ni je pustil premakniti. Kazal je, naj se napravi tej podobici tukaj iz zelenja šatorček, na kar so se drugi udali in napravili šator, v katerega so postavili podobico in jo začeli častiti.

Prvi je našel enako sliko pred letom 1629 v Rimu general karmelitov č. oče Dominik a Jesu Maria. Ta pobožni mož je bil rojen 16. majnika 1559. leta v mestu Calataijud v pokrajini Aragoniji na Španskem. Leta 1590. je napravil obljubo in postal bosonog karmelit. Kmalu na to, namreč 1620. l., ga je poslal papež Pavel V. na Bavarsko za vojvoda Maksimilijana, kjer se je tudi netil verski prepir.

Ko je po njegovem prizadevanju verski prepir ponehal, se je zopet vrnil v Rim.

Ker je pa cesar Ferdinand II. večkrat prosil, naj pride na Dunaj, je ustregel njegovi želji. Iz Rima se je podal 22. oktobra 1629. l. in prišel na Dunaj tistega leta 22. novembra. Takrat je vzel sebo tudi najdeno podobico. Našel je to podobico ko je bil predstojnik samostana karmelitov v Rimu. Nakupil je namreč nekoliko starih hiš, da bi blizu cerkve Marije pri stopnicah (Mariae ad scalas) pozidal samostan. Pozno po noči je šel nekoč s svetilko v roki pogledat po teh prostorih, je li vse zaprto. Po nebeški naredbi je prišel do nekega kupa smeti in peska. Prvič je šel kar mimo kupa k drugim poslopjem. Neki notranji nagib pa ga je vlekel nazaj k imenovanemu

kupu smeti. Tukaj je našel sliko Matere Božje, slikano z oljnato barvo na platno, seveda zamazano in nekoliko raztrgano. Potegne jo iz smeti za silo osnaži in vzame v svojo celico. Platno zlepi skupaj. Poškodovano sliko sam popravi z barvami, kjer je bila odrta, in jo obesi v svoji celici na častno mesto.

Ko je enkrat snažil svojo celico, opazi, da je slika prašna. Vzame jo v roke in pri srčno prosi Marijo, naj mu odpusti to zani krnost. Ko išče, s čim bi tem vrednejše obrisal podobo, in ko ne najde ničesar razen debelega volnenega robca, govori tako le: „O nebeška kraljica, ničesar ni na svetu, tudi še tako dragocene reči ne, kar bi bilo vredno, da se s tem obriše tvoj ljubeznivi obraz. Ker pa nimam nič drugega, vzemi za ljubo ta moj volneni raskav robec.“

Ko jo tako pobožno in ljubo nagovarja, začne podoba gledati in smehljati se kakor živa in nagne glavo v znamenje svoje zadovoljnosti. „Zahvalim Te“, izpregovori Marija, pa kaj želiš od mene za plačilo za Tvojo ljubeznivost?“ Dominik pade na kolena in goreče pobožnosti ves ginjen si ne upa ali ne more izpregovoriti. Pa Marija še enkrat izpregovori:

„Ne boj se Dominik, prosi kar hočeš mojega Sina in boš vslišan“: Dominik prosi za dušo nekega imenitnega pa dobrega plemenitega gospoda, da naj bo rešena iz vic. „Zgodilo se bo“ pravi Marija dalje, „vendar tudi ti moli in opravi sv. mašo za to dušo“.

To podobo je Dominik prinesel na Dunaj, kakor je gori omenjeno.*) Pred dvema letoma je bila prenešena v novo karmeličansko cerkev v Döblingu na Dunaju.

Gotovo si je Marija izbrala pred 200 leti tudi v Kropi na podoben način kraj, kjer hoče, da jo častimo, le s tem razločkom, da so čisto enako podobico našli otroci v gozdu.

Začetek češčenja Matere usmiljenja in božje poti v gozdu kaže stara slika na platnu, ki visi na steni v cerkvi. Na nji je naslikan šator iz zelenja. V tem stoji altarcček z lučicami, na

*) Prim. Marianische Geschichts-Verfaßung, oder eigentlicher Grundbericht der gnadenreichen Bildniß Mariae mit dem geneigten Haupt, welche allbereit gegen 100 Jahr in dem Gotteshaus deren WW. EE. PP. Carmelitern Barfüßern zu Wien andächtig verehret wird. Knjigo je spisal neki Karmelit, natisnil pa Andrej Kirchberger l. 1747. na Dunaju. Obsega na 404 straneh zgodovino te slike, pouk o češčenju M. B. in našteva mnogo čudežev in milosti, ki so jih prejeli častilci te Marijine podobe.

njem pa podoba „Matere usmiljenja“. Pred njo pobožno molijo fantiči. Iz Marijinih ust so pisane besede Jezusove: „Pustite otročičem k meni priti“ (Mark. 20. 14.) Iz ust mutastega dečka pa: „A, a, a, Gospod Bog! glej ne znam govoriti.“ (Jerem. 1. 6.) Po priprošnji Marijini je izpregovoril mutec. Na strani je kruljec naslonjen na svoje berglje in govori proti Mariji: „Svoje oči vzdigujem na goro, odkoder mi pomoč dohaja.“ (Psal. 120, 1.) Na vrhu pa pojó angelji: „Iz ust otrok in sesajočih si si hvalo napravil.“ (Mat. 21, 16.) „Kar je slabo pred svetom, je Bog izvolil.“ (1. Kor. 1. 27.) In res je, da si je Marija izvolila majhne, nevedne, toda nedolžne otročiče, da so jo na poseben način začeli v Kropi častiti.

Pokojni mil. gospod stolni prošt Jožef Zupan, po rodu Kropenčan, piše v svoji knjižici leta 1869: „Mnogi naših starih ljudi, ki so pred 50 leti, po 80 in 90 let stari, pomrli, so z imenovanimi dečki v poznejših letih, od 1760. do 1775., leta govorili in potem z veliko gorečnostjo pripovedovali o začetku te božje poti.“

Ustno izročilo trdi, kar ni neverjetno, da je tedanji kropenski vikarij Erhard Benedikt Ruisniger a Rosenheimb (1680 — 1717) podo-

bico „Matere usmiljenja“ hranil in zaprl na poseben prostor v farni cerkvi. Prostor je neka bolj skrivna shramba v zidu. Fantiči in drugi otroci ž njim so bili zaradi tega žalostni, ali pomagati si niso mogli. Najbolj žalosten je bil mutasti Jurij Klemenec. Čudno zaupanje je kazal ta mutec v najdeno podobico. Če tudi je prejšnji dan videl, da so podobico vzeli iz šatora in odnesli v župnišče, je šel drugi dan zgodaj zopet k šatoru.

Silno se je začudil, ko je podobo zopet našel v šatorčku. Hitel je po svoje tovariše, ki se niso nič manj veselili kakor on in opravljali so svojo pobožnost še bolj goreče kakor poprej.

Pa še eno preizkušnjo je morala podobica prestati; gotovo le zato, da je rastlo in se množilo zaupanje do Marije.

Kar se je zgodilo, se je hitro izvedelo. Ljudje so začeli trumoma hoditi v gozd pozdravljat Marijo. To je silno jezilo nekega fužinarja. In kaj stori? Vzame fantičem podobico in jo nese v fužino. Fantiči, sluteč kaj hudega od jeznega fužinarja, gredó za njim. Kolikokrat jih zapodi, tolikokrat se vrnejo. Kaj morajo videti? V svojo srčno žalost vidijo, da hudi mož vrže podobico v linovo peč, kjer

je siloviti ogenj topil železno rudo. Mutec Janez Klemenec je čakal in se ni dal odgnati, dokler ni bila ruda stopljena in so odprli linovo peč. In glej! Ko priteče železni plav iz peči, na vrhu priplavi Marijino podobico. Še danes pripovedujejo ljudje, da je mutec skočil ponjo, ne zmeneč se za veliko vročino in zavpil: „To je naša Mati usmiljenega srca!“ Pobral je podobico iz plave, pa se pri tem ni nič opeknel. V večni spomin na to je podobica prišla iz peči in ostala na enem voglu roba ožgana. Seveda se je zbralo kmalu več ljudi. Z veliko častjo in globokim spoštovanjem so potem nesli med molitvijo podobico nazaj, kjer so jo fantiči našli.

Pobožno ljudstvo je od sedaj tako častilo to podobico, da je ni pustilo več od tega kraja kam premakniti in je opravljalo očitne molitve pred šatorom. V šatoru so gorele vedno lučce „Materi usmiljenja“ v čast.

Še večje zaupanje do te podobice je nastalo pri ljudstvu, ko se je zgodil naslednji čudež: Žrebljar Blaže Stergar je imel majhno hčerko, ki jo je mati dojila, zraven pa zaspala in dete zadušila. Ko se mati prebudi, najde dete mrtvo v naročji in se silno prestraši. Pa

v tem hipu se vzbudi v njej zaupanje v Našo ljubo Gospo pri Kapelici, in ona se zaobljubi, ako bo dete zopet zadobilo življenje, da hoče od dna hriba gori do Kapelice iti po golih kolenih. Ko je pa to obljubo z vso vnemo in vero storila, je dete, ki je nekaj ur na mizi mrtvo ležalo, zdajci zopet oživel. In potem svojo obljubo izpolnila ter je šla po golih kolenih gor do Kapele, da ji je iz kolen tekla kri. Ta čudež sta Blaže Stergar in njegova žena Neža s prisego pripoznala in potrdila pred takratnim velikim županom kamnogiškim, gospodom Karolom Jožefom Kapus-om vpričo treh jezuitov.*)

Ne morem se čuditi, da so ljudje najprej od blizu, potem pa tudi od daleč prihajali, nekateri v manjših družbah, drugi zopet v procesijah v obilnem številu prosit pomoči, iskat tolažbe in zdravja dušnega, kakor telesnega pri Mariji milostnega srca.

Smelo tudi trdimo, da ni ostala najdena podoba v lesenem šatoru, ampak da so ji postavili najprej zidano kapelico, (odtod ime cerkvi), dokler niso čez sedem let dobili do-

*) Glej Volčič: „Življenje device Marije“, izdala družba sv. Mohorja, str. 259.

voljenja zidati cerkve. Ves ta čas podobice niso hranili v šatoru.

Leta 1707. je šla prva očitna velika procesija k tej kapelici.

Dne 7. aprila l. 1712. je tedanji posestnik Matija Žigon brezplačno dal toliko prostora od svojega posestva, kolikor je bilo potrebno za cerkev, kapelanijo in majhno gospodarsko poslopje. Ker je bil kraj, kjer je bila podobica najdena, v gozdu in bregu, je bilo treba odstraniti drevje s koreninami in hriba toliko odkopati, da se je dobil potrební raven prostor.

Preden je bilo od višje cerkvene oblasti dovoljeno cerkev zidati, je bilo treba ovreči marsikatero predsodke. Cerkvena oblast je bila v skrbi, da bo z novo kapelico trpela na ugledu in dohodkih župna cerkev. Zato so morali tedanji fužinarji in župljani pismeno obljubiti, da bodo skrbeli in vzdrževali novo cerkev in ne zapustili župne cerkve.

12. majnika leta 1712. je ml. g. Frančišek Karol grof Kauniz, škof ljubljanski, milostljivo dovolil, da smejo cerkev zidati.

Ko so to dovoljenje dobili, so se lotili dela z vso vnemo. Delo je tako hitro napredovalo, da je 10. junija l. 1712. imenovani škof

sam postavil vogelni kamen in kraj blagoslovil. Zraven so bili: tedanji kroparski župnik gospod Erhard Benedikt Ruisinger pl. Rosenheimb; g. Maks Lorenc Kappus pl. Pichelstein, takratni duhovni oskrbnik pri sv. Lenartu (potem tukaj župnik od leta 1717. do 1726.); gosp. Janez Kapus in njegov sin Anton in mnogo drugih.

Tretji dan potem (13. junija) je prišel Mošnjiški župnik Jakob Pretnar z veliko procesijo svojih župljanov in obljubil, da bodo prišli vsako leto, dokler bo živel.

Peti dan (15. junija) je prišel gosp. Jurij Omota, radovljiški kapelan, z vso faro v procesiji, imel je peto sv. mašo in častno pridigo. (Takrat so morali le za silo altar narediti.)*

13. novembra l 1712. je imel tukaj gospod Šimen Bogataj svojo novo mašo. Andrej Jenko, vikar radovljiški, je lepo pridigoval. Bilo je 3000 ljudij navzočih. Tu se vidi, kako vneto in hitro so morali zidati, da je bilo mogoče imeti novo mašo v cerkvi, ki so jo komaj pred štirimi meseci začeli zidati. Pa saj še sedaj pravi ustno izročilo, da so vsako, še tako težo, ki so jo naložili na voz, lahko speljali po hudo strmi poti do kapelice. Vozili so pa ljudje samotež.

*) Volčič, „Življenje Marije Device“ izd. družba svetega Mohorja) in stari pisani list v arhivu.

10. oktobra leta 1712. je bil dozidan kor. 16. oktobra t. l. je maševal takratni župnik g. Erhart Benedikt Ruisinger pl. Rosenheimb in pridigal je Jurij Omota, kapelan radovljiški.

Avgusta meseca l. 1713. je bila cerkev in zakristija dodelana. Posvetil jo je meseca julija l. 1729. knezoškof ljubljanski, Feliks Žiga plem. Schrottenbach, ko je bil župnik v Kropi Franc Jožef Clederer.

Pravi dan posvečenja je bil bržkone dan 2. julija l. 1729., dan Obiskanja Marije Device. Ta dan vsi župljani v Kropi praznujejo, imenujejo ga pa „Kovaški Šmaren“, ker si kropski žrebljarji lastijo ta praznik za se.

Ob času škofovega obiskanja l. 1736. je bilo določeno, da naj se praznuje spomin blagoslovljenja cerkve prvo nedeljo po prazniku rojstva Marije Device, to je : v nedeljo sladkega Imena Marijinega. Toda župnik in ključarji so prosili škofijstvo, naj se praznuje vsako leto prvo nedeljo po sv. Luku, torej v nedeljo po 18. oktobru. To je dovolil generalni vikarij Janez Jakob Schilling s pismom z dne 28. julija l. 1736.*)

Dasiravno so se višje cerkvene oblasti ustavljale zidanju nove cerkve, češ, da bo trpela

*) Stara listina v arhivu.

Spomin dvestoletnice Božje poti v Kropi.

na dohodkih farna cerkev, vendar je trdna volja župljanov in duhovnov, kakor tudi prepričanje, da hoče tukaj Marija češčena biti od tukaj ljudem milosti deliti, premagalo ovire. Ljudstvo je delalo in ni jenjalo, dokler ni bila dovršena lepa, prijazna podružnica „Kapelica“.

Dolga je od zida za velikim altarjem do velikih vrat 21 *m* in široka od stranskih vrat do nasprotne stene 10 *m*. Od presbiterija nadalje proti glavnemu vhodu je zidana skoro v polnem krogu. Na velikem altarju je dobila svoje častno mesto čudodelna podoba „Matere usmiljenja“.

Najstarejši ljudje pripovedujejo, kar so sami videli, še bolj pa, kar so slišali od staršev, s kolikim zaupanjem in s koliko pobožnostjo so romarji od vseh strani, zlasti pa z Gorenjskega, skupaj vreli, da so milostni podobi Marije prečiste Device svoje češčenje skazovali zlasti pa so matere svoje dojenčke prinesle darovat „Materi usmiljenja“. To se tudi sedaj še godi zlasti 2. julija, na dan Obiskovanja Marije Device in pa na praznik Vnebovzeta Matere Božje.

Koliko milosti je verno ljudstvo tukaj prejelo, koliko čudežev je Bog tukaj storil na prošnjo Marije Device, koliko stiskanih je v

največji sili in potrebi tukaj dobivalo hitro pomoč, koliko bolnikov je tukaj doseglo izgubljeno zdravje, nam priča učeni stolni dekan šenklovške cerkve v Ljubljani Janez Talničar pl. Talberg v latinski knjigi: „Epitome chronologicum“, kjer pripoveduje najimenitnejše dogodbe na Kranjskem. Glej stran 98, leto 1708, kjer to-le piše:

„Fantiči v Kropi, v cesarskem rudniku, so jeli častiti podobo Matere Božje v leseni kapelici, ki odslej zmirom bolj slovi zavoljo dan na dan večih čudežev v prid in zveličanje prosilcev.*)

To nam spričuje mnogo starih, zahvalnih podob s podpisi. Pa tudi iz novejših časov vidimo zahvalne podobe na stenah okolu velikega altarja, večinoma s podpisi. Na mnogih je tudi povedana milost, ki jo je dotični v kapelici dosegel na priprošnjo Marije. Milostna in čudodelna podoba pa prijazna cerkev imata v sebi nekaj čudovito ljubega in mičnega. Zato pa tudi vsacega tujca kakor domačina ta cerkvica ljubeznivo vabi k sebi. Malone vsak tujec, kakor vsak potnik, ki pride v Kropo, obišče Marijo v tem svetišču.

*) Knjižica Jožefa Zupan, stol. prošta v Ljubljani, od l. 1868.

Domačinom je pa ta cerkev tako priljubljena, da jo mnogi obiskujejo tudi med tednom. Ob nedeljah in praznikih pa jo obišče skoro vsak domačin. Ko otrok izprehodi, ga že peljeta mati in oče za roko v ljubo Marijino cerkev. Naši mladenči, ko gredó k vojakom, vzamejo seboj podobico naše Matere Božje, in v vseh nevarnostih jim je spomin nanjo moč in tolažba. Še taki, ki so si domačijo izvolili v drugih krajih in deželah, se z veseljem spominjajo cerkve in Matere Božje v Kropi.

Ta nekdam daleč znana Božja pot Marijina je bila kasneje zelo opuščena, in bržkone v žalostnih časih konec osemnajstega stoletja z drugimi vred tudi prepovedana. Vendar še zdaj iz nekaterih daljnih krajev prihajajo pobožni Slovenci počastit to čudodelno podobo nebeške Matere.

Kar so v posvetno nečimernost zatelebani posvetnjaki obilne shode pobožnih romarjev preustrojili v glasovite sejme in pregrešne plesne zabave, izvolila si je Marija druge kraje, kjer v sveti tihoti deli svoje nebeške milosti tem, ki prihajajo res le Njo častit, ne pa kupčevat ali se pregrešno zabavat.*)

*) Tako toži popisovalec v Volčičevem „Življenju Marije Device“.

Resnično se nahaja tukaj navada, ostala iz davnih časov, da o kapeliških sejmi radi prirejajo ples. Toda vedi, dragi bravec! da se Marija časti le s pobožno molitvijo, s svetimi pesmami, ne pa s plesom in zabavami.

Ko so leta 1868. cerkveno zidovje dozidali skoro za meter in zvonik zvišali ter napravili novo streho tako na cerkvi kakor na zvoniku, so ljudje kazali tisto požrtvovalnost za kapelico, kakor poprej vselej. Kaj mi je pravil J. Z., žrebljar, ki še kuje: „Vozili smo kamen in vse druge za stavbo potrebne reči samotež. Vozne živine ni bilo dosti v Kropi. V nedeljo po večernicah sem vzel voz, sam sem šel v ojnice in na voz se vsede toliko ljudi, kolikor jih je bilo potreba, da smo pripeljali po strmi cesti kamenja za kapelico. Zdrčali smo iz Kroke po cesti navzdol, pri Karlovci sem se izpodtaknil, pal sem in voz je šel čez me, pa nič žalega se mi ni zgodilo“. Mož pravi: Nobeden drugi me ni obvaroval, kakor Marija.

Ko je bila prenovljena cerkev, je bila prenovljena tudi čudodelna Marijina podoba. Na željo pokojnega gospoda prošta Jožefa Zupana so čč. gospe Uršulinke v Ljubljani okrasile po-

dobo z lepim vezenjem in imenovani gospod je kupil zanjo lep in dragocen okvir.

8. avgusta 1868. leta so se pripeljali vis. častiti gospod prošt Jožef Zupan sami v Kropo. Župnijsko predstojništvo jim je šlo do Podnarta naproti. Po bližnjih hribih in dolinah se je razlegalo pokanje možnarjev in zvonjenje Ovšiške župnije, da se bližajo s čudodelno podobo Kropi. Pri znamenju Matere Božje je bil postavljen slavalok z napisom: „Vse v čast in slavo naše ljube Matere Marije!“ Na drugi strani pa: „Pomagaj Marija in prosi za nas, da milost Božja doseže tudi nas!“

Neizmerna množica ljudi z duhovščino je čakala tukaj. Med slovesnim zvonjenjem in grmenjem možnarjev se je uredila dolga procesija proti župni cerkvi, kjer so postavili čudodelno podobo na altar škapulirske Matere Božje. Potem stopijo prečastiti gospod na leco, ter se v ganljivem govoru zahvalijo za tako veličasten sprejem Marije Device. Na večer je bila vsa Kropa razsvetljena. Drugo jutro ob 9. uri spremijo podobo v velikanskem sprevodu h kapelici v njeno pravo stanovanje in jo postavijo v tron velikega altarja, kjer sprejema milostno prošnje vernega ljudstva do danes.

Bila je tudi slovesna sv. maša in slovesni cerkveni govor.*)

K Mariji v kapelici se zateka še mnogo ljudi v vsaki sili in potrebi pomoči iskat.

Kropa ima, dasi mala na številu ljudi, že več let po 10 duhovnikov-rojakov. Vsi se zahvaljujejo Mariji v kapelici za duhovniški poklic. Nobeden ne pride v Kropo, da se ni bi oglasil pri Mariji v Kapelici.

Kaj mi piše duhovnik domačin: „Bil sem bolehen več let. Trdili so, da imam jetiko. Zdravila mi niso pomagala. Tudi nisem mislil, da še kedaj ozdravim, razen na priprošnjo naše Marije, h kateri sem vsak dan s posebno srčnim zaupanjem molil. Zdravje se mi je povrnilo, da še opravljam službo, če tudi sem čez 50 let star“.

Oseba, ki je tudi v imenitni službi, piše: „Neštete milosti sem prejela po priprošnji naše preljube Marije v Kapelici. Osobito mi je pomagala v hudi, 11-letni očesni bolezni. Njej se imam zahvaliti za poklic in Ona mi je pomagala premagati mnogotere zapreke, ki so se mi stavile na pot. Najljubši prostorček domačega kraja, na katerega se vedno spominjam,

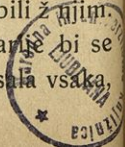
*) Volčič: „Življenje Marije Device“.

mi je ob vznožju Njenega altarja. — Ozdravela sem pa polagoma, a tako popolno, da ne čutim niti najmanjih nasledkov bolezni v očeh. Vidim bister in ne čutim utrujenosti, ako tudi po več ur neprenehoma berem, pišem ali kaj natančnega delam. Za vse milosti in dobrote moji nebeški Materi Mariji milostnega Srca bodi izrečena tisočerna zahvala! Nisem je klicala zaman: Skaži se mi Mater“. M. Š.“

Č. gosp. Frančišek Rihar, sedaj župnik v Mekinjah, je v cerkvenem govoru ob slovesu l. 1887. vsem poslušalcem zaklical: Poznam še enega, ki je na priprošnjo Vaše Matere Božje ozdravil. To sem jaz.

15. avgusta l. 1905. na Veliki Šmaren so prišli v Kropo k kapelici na Božjo pot romarji iz Horjula. Vas Horjul je tega leta pogorela in požar je uničil malo ne vse in napravil veliko škode. Neki mož je povedal, da se je ogenj prejemal vže strehe njegove hiše. Zaupno je zaklical: „Marija iz kapelce v Kropi pomagaj!“ Ogenj je takorekoč preskočil njegovo poslopje in se prijel pri sosedu na drugi strani. Tako so pravili o svojih poslopih tudi drugi, ki so bili z njim.

Takih in enakih milosti naše Marije bi se zapisalo lahko mnogo, ko bi se zapisala vsaka,

kolikor jih je podelila s svojega častnega prestola v velikem altarju v Kapelici.

Cerkev ima razen velikega še dva stranska altarja. V enem je imenitna slika svetih treh Kraljev. V drugem je slika sv. Križa. Obe je slikal imenitni in znani slikar Leopold Layer, ki se mu hrani neumrljiv spomin tudi po drugih cerkvah na Gorenjskem. Zlasti se nahajajo njegove slike v starejših Božjepotnih cerkvah.

Križev pot je daroval gospod Ivan Fabian, trgovec v Ljubljani l. 1880. Slikal ga je gospod Matija Bradaška in okvire je napravil g. A. Götzl v Ljubljani. Blagoslovil ga je č. o. Jožef Bizavičar, sedaj superior na Brezjah.

Orgle je postavil l. 1869. samouk Ignacij Zupan, domačin, oče slovitih orglarjev Zupan, sedaj v Kamni gorici.

Pred velikimi vrati, v zvezi s cerkvenim zidom, je postavljen lep visok zvonik. V njem dobiš lepo vbrane milo doneče tri zvonove. Vglašeni so v cis-mollu z glasovi cis-e-gis in s premerom 135 : 112 : 97 *cm*.

Veliki zvon je vlil Benedikt Huetterer v Ljubljani l. 1753. Korenine so okinčane z angelskimi glavicami. Na pasu nosi: Križ, Marijo, sv. Florijana in grb Kranjske dežele. Sredi zvona

je napis: MONSTRA TE ESSE MATREM. (Pokaži se nam mater.) Zgoraj je zapisano: CANTABO RESONANS DIGNAS DE VIRGINE LAUDES, GRATIAE AD ORIGINEM HIC VOCAT ALMA PARENS. (Peti hočem na glas zasluženno hvalo Devici, k izviru milosti vabi te ljuba Gospa.)

Srednji zvon je vlil v Ljubljani Jožef Reiss l. 1822. Podobe: Križ, Marija z rožnim vencem v roki in s krono na glavi, sveti Florijan in sv. Janez Nepomučan.

Mali je iz livarne Albert Samassa v Ljubljani. Napravila sta ga Janez in Amalija Fabijan l. 1869. Tehta 953 funtov. Križ, Marija Brezmadežna.

Pozabiti ne smemo malega zvona, imenovanega „navčka“, ki visi za-se v stolpiču nad velikim altarjem. Vлил ga je Benedikt Huetterer l. 1752. in mu dal glas g. Podobe ima: Kristusova glava (ECCE HOMMO), Lavretanska Marija in lavretanska Marijina hišica. Napis ima: S. MARIA LORETTO ORA PRO NOBIS (sv. Marija v Lavreti, prosi za nas). Ta navček naznanja ljudem smrtno uro marsikaterega.

Zvonil je trgovcem, ki so trgovali z žreblji in tovorili iz Krobe čez Jamnik-Podbrdo v Trst.

Ker je marsikateri dolgo hodil, nekateri se več ni živ vrnil v Kropo, zato ga je navček opominal, naj bo pripravljen na vse nevarnosti.

V jabolku nad zvonikom je listina. Tukaj je zapisano: L. 1753. je streha bila narejena in olepšana. Leta 1822. septembra in oktobra pod župnikom Grossom na novo pokrit zvonik in popravljen. Jabolko in okraski pozlačeni na novo. Leta 1869. je bil zvonik popravljen tako kakor je sedaj. Delo je stalo 2000 gld.

Matija Bradaška je slikal slike v presbiteriju. Sredi na oboku Marijino oznanjenje, na eni strani Marijino obiskanje, na drugi Darovanje Gospodovo. Sredi na cerkvenem oboku pa Vnebovzetje Marije. Vse slike so na mokro lepo izvršene.

Leta 1904. je bil okolo velikega altarja položen šamot-tlak in napravljena kamenita obhajilna miza za 1700 K. Ravno takrat sta darovala Jernej Hafner, trgovec v Celovcu, in njegova soproga Marija dve slikani okni: Jezusovo in Marijino Srce. Stali sta 600 K.

Sklepam z željo, da naj se v „Kapelici“ slavi in časti „Mati usmiljena“ do konca sveta!

Dvestoletnica se obhaja s tridnevnicco 30. junija, 1. in 2. julija ob udeležbi mnogo čč. gospodov duhovnov zlasti domačinov.

Sveta rimska stolica je za to slavnost s posebnim dekretom z dne 11. maja 1905. l. milostno dovolila popolne odpustke za vse tri dni. Vsak kristjan, ki obišče 30. junija, 1 ali 2. julija kapelico v Kropi in je prej vredno prejel zakrament svete pokore in svetega Rešnjega Telesa ter tam pobožno moli po namenu sv. očeta za edinost krščanskih vladarjev, za zatiranje krivoverstva, spreobrnjenje grešnikov in povzdigo sv. katoliške cerkve, zadobi popolne odpustke.

Litanije v čast žalostne Matere Božje.

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Jezus, sliši nas!

Jezus, usliši nas!

Bog Oče iz nebes, usmili se nas!

Sin, vsega sveta rešnji Bog, usmili se nas!

Sveti Duh, resnični Bog, usmili se nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Mati žalosti polna,

Mati, katera si v Betlehemu v revnem
hlevu prebivati morala,

Mati, katera si svojega edinorojenega
Sina v jaslice položila,

{
prosi Boga
za nas!

Mati, kateri je ostri meč po prerokovanji Simeona njeno srce zavolj njenega Sina presunil,

Mati, katera si s svojim Sinom pred Herodežem v Egipt bežala,

Mati, katera si svojega dvanajst let starega Sina v Jeruzalemu izgubila,

Mati, katera si ga tretji dan v tempeljnu našla,

Mati, katera si od svojega Sina z žalostnim srcem slovo vzela,

Mati, katera si zvedela, da je Judež tvojega Sina za trideset srebrnikov prodal,

Mati, katera si videla svojega Sina s trnjem kronati,

Mati, katera si svojega Sina s težkim križem obloženega srečala,

Mati, katera si videla svojega Sina križati,

Mati, katera si videla Sina na križu v sredi dveh razbojnikov viseti,

Mati, katera si videla svojega Sina z žolčem napajati,

Mati, katera si slišala svojega Sina k nebeškemu Očetu vpiti,

Mati, od katere je Jezus v smrtni uri slovo vzel,

Mati, katera si videla svojega Sina na križu umirati,

Mati, katera si videla presveto srce svojega Sina s sulico prebošti,

Mati, katera si svojega Sina mrtvega v svoje naročje vzela,

prosi Boga za nas!

Mati, katera si žalostno pokopališče svo-	{ prosi Boga za nas!
jega Sina zapustila,	
Kraljica vseh mučencev,	
Tolažnica vse žalostnih,	
Pribežališče vseh grešnikov,	
Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ,	—
zanesi nam, o Gospod!	
Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ,	—
usliši nas, o Gospod!	
Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ,	—
usmili se nas, o Gospod!!	

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Oče naš — Češčena si Marija . . .

Zadostilna molitev k Mariji za praznik prežalostne Matere Božje.

O preblazena Mati božja in Devica Marija, od svojega božjega Sina, katerega si mrtvega, ranjenega in s prebodenim srcem v svoje naročje sprejela, nam izprosi milost, da silne bolečine Tvojega srca spoznamo in vsaj nekoliko čutimo in spoznamo nesrečo onih, ki so zatajili Tvojega božjega Sina, ki so od njega odpadli ali celo druge k odpadu napeljujejo,

pa tudi Tebe, Mater božjo in Devico, grdé in zametujejo; oh, saj je Sin Tvoj ravno zavoljo grešnikov strašne smrti na križu umrl, oh, saj je Tvoje srce tudi zavoljo grešnikov prebodoeno s sedmerim mečem grenke žalosti!

V spravo in zadoščenje za te grehe in za ta odpad počastimo mi vsi sedaj Tvoje prežalostno srce. Tebi, prežalostni Materi, izročimo sebe, svojo družino, svojo župnijo in celo škofijo! K Tebi, prežalostni Materi in Devici, kličemo: izprosi nam od Gospoda Jezusa, ki s prebodenim srcem v Tvojem naročju leži, milost, da se obvarujemo vsakega smrtnega greha, posebno nezmernosti in nečistosti in pa najbolj strašne nesreče odpada od Jezusove vere; onda izprosi od istega Gospoda Jezusa vsem odpadnikom in zaničevalcem, ki so njega in Tebe zatajili, milost, da bi se spreobrnili in se ne bi vekomaj pogubili ali pa vsaj prepreči njihove peklenske nakane, da nas in naših družin v isto neizrečeno nesrečo odpada ne zapeljejo.

O prežalostna Mati božja, Tebi se darujemo, sprejmi nas v svojo obrambo, sliši mile naše prošnje in usliši jih! Amen.

Prosi za nas, žalostna Mati Božja!

Marija Devica iz Kroke.

(Franc Poznik.)

Plamen iz linove peči
Rdeč se močno dviga,
Železno rudo žre, topi,
In prhko oglje vžiga.

Pri ognji glej! kaj se vrši!
Kaj ljudstva je pri žrelu!
Obraze jim trepet straši,
Vroč pot jim je na čelu.

Fužinski gospodar veli:
„Neumne, nore bebe!
Izbil vam bom neumnosti;
Odpravil nepotrebe.

Podoba ta slepi vam um!
Da dela, prav'te čuda?
Jaz pa imam o temle sum,
Čaj, al sežgé jo ruda?“

Zavzdigne kvišku že roko
Da vrgel bi podobo,
Devico Mater milostno,
V rdeče žrelo z zlobo.

Zdaj ljudstvo strašen krik in jok
Zažene, in ga ustavlja.
On puli pa se jim iz rok,
Z besedo jih odpravlja:

„Lenuhi! da vam treba ni
Pri delu se vkvarjati,
Začeli ste od kraja vsi
K podobi tej letati.

Ne morem delj trpeti več
Norije te, goljfijske
Vsi vaši čudeži so preč
Naj plamen jo povžije.“

In vrgel je podobo v peč.
S strmenjem za njo gleda,
In vidi, da plamen goreč
Svetinje ne objeda.

Ljud verni vre in se vali
V del spodnji, kjer plavijo,
Železo mlečno se cedi,
Podobo glej! Marijo!

Ki skoz rdeče vroč tomin
Je šla in ne zgorela.
Potomcem v večni le spomin
Na oglu osmodela.

Veselo ljudstvo vre nazaj,
Marijo poljubuje.
Jo nesejo na sveti kraj,
Kjer danes še kraljuje.

Fužinski gospodar strmi,
Podobo vidi celo.
Obup ga lomi, vest mori
Poskoči sam zdaj v žrelo.

Plamen iz linove peči
Rdeč se močno dviga.
Železno rudo žre, topi
Brezbožnika požiga.

00000488077

Vsebina.

	Stran
Spomin na dvestoletnico Marijine Božje poti v Kropi	3
Litanije v čast žalostne Matere Božje	26
Zadostilna molitev k Mariji za praznik preža- lostne Matere Božje,	28
Marija Devica iz Kroke	30

Slika:

Spomin dvestoletnice Božje poti v Kropi . . .	15
---	----

tran

3

26

28

30

15

